

Název příspěvku: (výstižný, stručný)	Přístup učitele k nadaným žákům
Zařazení: (- typ školy, pro kterou je určen: ZŠ, SŠ, VŠ; - další konkretizace (1. nebo 2. st.ZŠ, G nebo odborné školy; - vzdělávací oblast(i) nebo průřezové téma; - mezipředmětová integrace.	ZŠ OBECNÁ PROBLEMATIKA Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
Klíčová slova: (vystihující příspěvek)	Zák.561/2004 Sb., vyhl. č. 73/2005 Sb., 48/2005 Sb., Speciální vzdělávací potřeby, mimořádně nadaný, poradenská služba
Autoři: (jméno, příjmení)	Jan Št'áva, Miroslav Janda
Pracoviště: (VŠ, fakulta, katedra, SŠ, ZŠ)	Katedra pedagogiky PřF MU
Adresa autora: (E-mail, škola)	stava@ped.muni.cz janda@ped.muni.cz
Souhlas s jazykovou korekturou: (ano/ne)	ano
Vzkaz správci webu:	

Využijte vzor šablony, kterou vyplňte svými daty. Dodržte formát tabulky i písma.
Společně s příspěvkem poslat na adresu: svp@ped.muni.cz

Přístup učitele k nadaným žákům

Jan Št'áva, Miroslav Janda

Klíčová slova:

Zák.561/2004 Sb., vyhl. č. 73/2005 Sb., 48/2005 Sb.,
Speciální vzdělávací potřeby, mimořádně nadaný, poradenská služba

Obsah :

- 1) Úvod
- 2) Legislativní vymezení pojmu nadané dítě
- 3) Jak lze nadané děti poznat ?
- 4) Kde a kdy začíná nadanost, jaké jsou její hranice vymezení ?
- 5) Znak (vlastnosti) nadaných dětí
- 6) Talent nebo nadání?

ÚVOD

Pro úvod do problematiky, která se de facto řeší již od prvních kroků sametové revoluce jsme zvolili otázku, kterou si ve své úvaze položil Tomáš Fořtek. (www.reflex.cz)

Potřebujeme zvláštní školy pro nadané?

Potřebujeme takové školy? Skoro automatická odpověď zní ano. Problematiku legislativně řešilo MŠMT ČR tak, aby byly pokryty potřeby žáků a požadavky jejich rodičů. Důvody rodičů, že jejich nadané děti potřebují vytvořit vhodné podmínky pro progresivní rozvoj jejich schopností si vyžadují konkrétní opatření."

ZÁKON 561/2004 Sb. (Školský zákon)

§ 1

OBECNÁ USTANOVENÍ

Předmět úpravy

Tento zákon upravuje předškolní, základní, střední, vyšší odborné a některé jiné vzdělávání ve školách a školských zařízeních, stanoví podmínky, za nichž se vzdělávání a výchova (dále jen "vzdělávání") uskutečňuje, vymezuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob při vzdělávání a stanoví působnost orgánů vykonávajících státní správu a samosprávu ve školství.

§ 17

Vzdělávání nadaných dětí, žáků a studentů

(1) Školy a školská zařízení vytvářejí podmínky pro rozvoj nadání dětí, žáků a studentů.

(2) K rozvoji nadání dětí, žáků a studentů lze uskutečňovat rozšířenou výuku některých předmětů nebo skupin předmětů. Třídám se sportovním zaměřením nebo žákům a studentům vykonávajícím sportovní přípravu může ředitel školy odlišně upravit organizaci vzdělávání.

(3) Ředitel školy může mimořádně nadaného nezletilého žáka na žádost osoby, která je v souladu se zvláštním právním předpisem¹²⁾ nebo s rozhodnutím soudu oprávněna jednat za dítě nebo nezletilého žáka (dále jen "zákonný zástupce"), a mimořádně nadaného zletilého žáka nebo studenta na jeho žádost přeradit do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku. Součástí žádosti žáka, který plní povinnou školní docházku, je vyjádření školského poradenského zařízení a registrujícího praktického lékaře pro děti a dorost. Podmínkou přerazení je vykonání zkoušek z učiva nebo části učiva ročníku, který žák nebo student nebude absolvovat. Obsah a rozsah zkoušek stanoví ředitel školy.

Individuální vzdělávací plán

§ 18

Ředitel školy může s písemným doporučením školského poradenského zařízení povolit nezletilému žákovi se speciálními vzdělávacími potřebami nebo s mimořádným nadáním na žádost jeho zákonného zástupce a zletilému žákovi nebo studentovi se speciálními vzdělávacími potřebami nebo s mimořádným nadáním na jeho žádost vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu. Ve středním vzdělávání nebo vyšším odborném vzdělávání může ředitel školy povolit vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu i z jiných závažných důvodů.

Ministerstvo stanoví prováděcím právním předpisem pravidla a náležitosti zjišťování vzdělávacích potřeb dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími

§ 19 potřebami a dětí, žáků a studentů nadaných a úpravu organizace, přijímání, průběhu a ukončování vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a nadaných, náležitosti individuálního vzdělávacího plánu a podmínky pro přeřazování do vyššího ročníku. 73/2005

Vyhláška 73/2005 Sb.

Legislativní
vymezení.

(1) Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami (dále jen "speciální vzdělávání") a vzdělávání dětí, žáků a studentů (dále jen "žák") mimořádně nadaných se uskutečňuje s pomocí podpůrných opatření, která jsou odlišná nebo jsou poskytována nad rámec individuálních pedagogických a organizačních opatření spojených se vzděláváním žáků stejného věku ve školách, které nejsou samostatně zřízené pro žáky se zdravotním postižením (dále jen "běžná škola").

(2) Podpůrnými opatřeními při speciálním vzdělávání se pro účely této vyhlášky rozumí využití speciálních metod, postupů, forem a prostředků vzdělávání, kompenzačních, rehabilitačních a učebních pomůcek, speciálních učebnic a didaktických materiálů, zařazení předmětů speciálně pedagogické péče, poskytování pedagogicko-psychologických služeb¹⁾, zajištění služeb asistenta pedagoga²⁾, snížení počtu žáků ve třídě, oddělení nebo studijní skupině nebo jiná úprava organizace vzdělávání zohledňující speciální vzdělávací potřeby žáka.

(3) Podpůrnými opatřeními při vzdělávání mimořádně nadaných žáků se pro účely této vyhlášky rozumí využití speciálních metod, postupů, forem a prostředků vzdělávání, didaktických materiálů, poskytování pedagogicko-psychologických služeb, nebo jiná úprava organizace vzdělávání zohledňující vzdělávací potřeby těchto žáků.

VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH

(1) Mimořádně nadaným žákem se pro účely této vyhlášky rozumí jedinec, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých rozumových oblastech, pohybových, uměleckých a sociálních dovednostech.

§ 12

(2) Zjišťování mimořádného nadání žáka provádí školské poradenské zařízení.

(3) Pro mimořádně nadané žáky může ředitel školy vytvářet skupiny, ve kterých se vzdělávají žáci stejných nebo různých ročníků v některých předmětech.

Individuální vzdělávací plán

§ 13

(1) Vzdělávání mimořádně nadaných žáků se může uskutečňovat podle individuálního vzdělávacího plánu, který vychází ze školního vzdělávacího programu příslušné školy, závěru psychologického vyšetření a vyjádření zákonného zástupce žáka nebo zletilého žáka. Je závazným dokumentem pro zajištění vzdělávacích potřeb mimořádně nadaného žáka.

(2) Individuální vzdělávací plán je součástí dokumentace žáka.

(3) Individuální vzdělávací plán obsahuje:

a)

závěry psychologických vyšetření, která blíže popisují oblast, typ a rozsah nadání a vzdělávací potřeby mimořádně nadaného žáka, případně vyjádření registrujícího praktického lékaře pro děti a dorost,

b)

údaje o způsobu poskytování individuální pedagogické nebo psychologické péče mimořádně nadanému žákovi,

c)

vzdělávací model pro mimořádně nadaného žáka, časové a obsahové rozvržení učiva, volbu pedagogických postupů, způsob zadávání a plnění úkolů, způsob hodnocení, úpravu zkoušek,

d)

seznam doporučených učebních pomůcek, učebnic a materiálů,

e)

určení pedagogického pracovníka školského poradenského zařízení, se kterým bude škola spolupracovat při zajišťování péče o mimořádně nadaného žáka,

f)

personální zajištění úprav a průběhu vzdělávání mimořádně nadaného žáka,

g)

určení pedagogického pracovníka školy pro sledování průběhu vzdělávání mimořádně nadaného žáka a pro zajištění spolupráce se školským poradenským zařízením,

h)

předpokládanou potřebu navýšení finančních prostředků nad rámec prostředků státního rozpočtu poskytovaných podle zvláštního právního předpisu⁹⁾.

(4) Individuální vzdělávací plán je vypracován po nástupu mimořádně nadaného žáka do školy, nejpozději však do 3 měsíců po zjištění jeho mimořádného nadání. Individuální vzdělávací plán může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.

(5) Za zpracování individuálního vzdělávacího plánu odpovídá ředitel školy. Individuální vzdělávací plán se vypracovává ve spolupráci se školským poradenským zařízením a zákonným zástupcem žáka nebo zletilým žákem.

(6) Ředitel školy seznámí s individuálním vzdělávacím plánem zákonného

zástupce žáka nebo zletilého žáka, který tuto skutečnost potvrdí svým podpisem.

(7) Určený pedagogický pracovník školy sleduje průběh vzdělávání mimořádně nadaného žáka a poskytuje společně se školským poradenským zařízením podporu žákovi i jeho zákonným zástupcům.

Přeřazení do vyššího ročníku

§ 14

(1) Ředitel školy může přeřadit mimořádně nadaného žáka do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku na základě zkoušky před komisí, kterou jmenuje ředitel školy.

(2) Komise je nejméně tříčlenná a tvoří ji vždy:

a)

předseda, kterým je zpravidla ředitel školy nebo jím pověřený učitel,

b)

zkoušející učitel, jímž je vyučující předmětu dané vzdělávací oblasti, v prvním až pátém ročníku základního vzdělávání vyučující daného ročníku,

c)

přisedící, kterým je učitel vyučující předmětu dané vzdělávací oblasti.

(3) Termín konání zkoušky stanoví ředitel školy v dohodě se zákonným zástupcem žáka nebo se zletilým žákem. Není-li možné žáka ze závažných důvodů ve stanoveném termínu přezkoušet, stanoví ředitel školy náhradní termín zkoušky.

(4) Žák může v 1 dni skládat jen 1 zkoušku.

(5) Ředitel školy stanoví obsah, formu a časové rozložení zkoušky s ohledem na věk žáka. Zkouška ověřuje vědomosti a dovednosti umožňující žákovi plynulý

přechod do vyššího ročníku a je zaměřena na jednotlivý předmět nebo vzdělávací oblast.

(6) Výsledek zkoušky určí komise hlasováním. V případě rovnosti hlasů rozhodne hlas předsedy.

(7) O zkoušce se pořizuje protokol, který je součástí dokumentace žáka.

(8) Ředitel školy sdělí výsledek zkoušky prokazatelným způsobem zákonnému zástupci žáka nebo zletilému žákovi.

(9) Za neabsolvovaný ročník nebude žákovi vydáno vysvědčení. V následujících vysvědčeních se na zadní straně uvede, které ročníky žák neabsolvoval.

SPOLEČNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 15 Pokud tato vyhláška nestanoví jinak, vztahují se na speciální vzdělávání žáků a vzdělávání žáků mimořádně nadaných obecné předpisy upravující oblast předškolního, základního, středního a vyššího odborného vzdělávání.

§ 16 (1) Pokud učební plány a učební osnovy vydané podle dosavadních právních předpisů a konkretizované školou neobsahují části nebo údaje, u kterých tato vyhláška stanovuje, aby byly stanoveny školním vzdělávacím programem, ředitel školy je doplní s platností od 1. září 2005.

(2) Podle § 10 se postupuje od 1. září 2005. Do té doby se postupuje podle dosavadních právních předpisů.

§ 17

Zrušuje se vyhláška Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č. 127/1997 Sb., o speciálních školách a speciálních mateřských školách.

Vyhláška 48/2005 Sb.

Rozvoj nadání žáků

§ 9

(1) K rozvoji nadání žáků může škola uskutečňovat rozšířenou výuku některého předmětu nebo skupin předmětů stanovených školním vzdělávacím programem (dále jen "rozšířená výuka"), a to vytvářením skupin žáků nebo zřizováním tříd s rozšířenou výukou.

(2) Do skupiny žáků s rozšířenou výukou jsou zpravidla zařazováni žáci ze tříd jednoho ročníku.

(3) O zařazení žáka do skupiny žáků s rozšířenou výukou rozhoduje ředitel školy na základě doporučení vyučujícího daného předmětu a se souhlasem zákonného zástupce žáka.

(4) O zařazení žáka do třídy s rozšířenou výukou rozhoduje ředitel školy po posouzení nadání a předpokladů žáka a se souhlasem zákonného zástupce žáka.

(5) O zařazení žáka do třídy s rozšířenou výukou od následujícího školního roku rozhodne ředitel školy do 15. června.

(6) Žák je ze skupiny žáků nebo třídy s rozšířenou výukou přeřazen do skupiny žáků nebo třídy bez rozšířené výuky v případě, že dlouhodobě neproказuje předpoklady pro tuto výuku, nebo i z jiných závažných důvodů. Ředitel školy rozhodne o přeřazení žáka v rámci školy na základě doporučení vyučujícího daného předmětu a po projednání v pedagogické radě a se zákonným zástupcem žáka zpravidla ke konci pololetí. Ze závažných důvodů, zejména zdravotních, může být žák přeřazen i v průběhu pololetí. O přeřazení ze zdravotních důvodů rozhodne ředitel školy na základě doporučení odborného lékaře.

SOUBOR ORGANIZAČNÍCH PŘEDPISŮ 2006 - 2007

13.
Vzdělávání
děti, žáků a
studentů
mimořádně
nadaných
(Gscce IPPP,
odbor 24

Vytváření podmínek pro vzdělávání mimořádně nadaných dětí, žáků a studentů je uloženo školským zákonem a specifikováno prováděcím předpisem k tomuto zákonu – vyhláškou č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných.

Nové předpisy umožňují řediteli školy – v souladu s trendem individualizace a diferenciací vzdělávacího procesu – přeřadit mimořádně nadaného žáka do vyššího ročníku bez absolvování předchozího, ale nově také vytvářet skupiny pro mimořádně nadané žáky, ve kterých se v některých vyučovacích předmětech vzdělávají žáci různých ročníků. Vzdělávání mimořádně nadaných žáků se může uskutečňovat podle individuálního vzdělávacího plánu, jehož rámcový obsah je vymezen ve vyhlášce č. 73/2005 Sb.

K vytváření vhodných podmínek, forem a způsobů práce pro žáky nadané a mimořádně nadané přispívá systém poradenských služeb. Konkrétní poradenské úkoly škol a školských poradenských zařízení ve vztahu k mimořádně nadaným žákům jsou vymezeny školským zákonem a podrobně rozpracovány ve vyhlášce č. 73/2005 Sb. a ve vyhlášce č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních.

Školy, které potřebují metodickou a konzultační pomoc v oblasti identifikace mimořádného nadání a specifik vzdělávání mimořádně nadaných

žáků, se mohou obracet na metodiky péče o nadané. Skupinu těchto metodiků, jejíž činnost je koordinována Institutem pedagogicko-psychologického poradenství ČR, tvoří 21 psychologů – pracovníků pedagogicko-psychologických poraden ve všech 14 krajích (jména těchto odborníků a kontakty na ně mohou školy najít na www.ippp.cz). IPPP ČR rovněž připravil a realizuje systém vzdělávání pedagogických pracovníků škol a školských zařízení, kteří se věnují vzdělávací a další péči o mimořádně nadané děti, žáky a studenty.

Několik názorů řešení problematiky v ukázkách přikládáme:

Fragmenty z článků

.(<http://www.reflex.cz>)

Několik českých škol zřídilo třídy pro zvlášť nadané děti, aby tak obešlo neochotu ministerstva školství povolit zřízení zvláštních škol, které by se věnovaly jenom jim.... Jenže důvod ministerstva školství, které se vzniku speciálních škol pro nadané brání, je také docela rozumný. Jedním z velkých problémů českého školství je, že příliš brzy třídí děti na „chytře“ a „hloupé“. Ty „chytře“ jdou do jazykových a výběrových škol a nejpozději po páté třídě na víceleté gymnázium. Ty ostatní „zbudou“ na devítiletce.

A ministerstvo školství se bojí, že školy pro nadané děti by se staly dalšími prestižními „supergymnázii“, která by ono třídění jen posílila. V tom má jistě pravdu. Potíž je, že reforma školství se vleče

<http://www.nadanedeti.cz>

Péče o mimořádně nadané děti je v České republice zatím stále nedostačující, i když už bylo mnohé pozitivní vykonáno. Když pohlédneme do nedávné minulosti a odmyslíme období normalizace, kdy skutečně nebylo možné nic koncepčního pro nadané děti vytvořit, s ohledem na tehdejší politickou situaci, zjistíme, že ani období devadesátých let nepřineslo v tomto ohledu žádnou viditelnou změnu.

Teprve v posledních dvou letech jsme se dočkali tolik nutných základních a důležitých změn. Existuje legislativa, která specifikuje vzdělávací možnosti a přístup k nadané dětské populaci v České republice. V některých školách dokonce vznikají programy, určené pro rozvoj mimořádně nadaných dětí.

Hlavní, přetrvávající problém však vidíme v nedokonalé přípravě budoucích pedagogů i psychologů v rámci povinných universitních kurzů. Velmi problematický je rovněž tlak na integraci všech typů problémových dětí do jedné, často přeplněné třídy.

Naším cílem je zvýšit odbornou informovanost o této mimořádně důležité problematice a zkoumat potřeby nadaných dětí.

<http://mineralfit.cz>

Nadané děti mají lepší a rychlejší chápání a jsou velmi citlivé. Mají proto ale často těžší vztah k učitelům a ke svým vrstevníkům. Jelikož to, co se učí v prvních třídách chápou ještě před jejím nástupem, ve škole se nudí, jsou nepozorné a neuspokojené. Chtějí se učit svůj oblíbený předmět a místo toho musí poslouchat co už dávno vědí a přizpůsobovat své tempo ostatním. Ve svém okolí nenacházejí dostatečnou podporu a pochopení.

KAPITOLY:

Jak poznáme nadané dítě?

Formy nadání

Jsou nadané děti problémové?

Jak nadané dítě podpořit?

Jakub Hučín ([Psychologie Dnes](#))

Pavel už jako dítě stále něco vynalézal. Nikdy si nehrál jenom s jedinou hračkou, zajímaly ho celky. Na 1. stupni základní školy byl psycholožkou zhodnocen jako dítě myslící systémově na gymnaziální úrovni. Ve škole ho ale doprovázely stížnosti, že je nesoustředěný a výklad učitele si doprovází malůvkami. Jen obtížně si hledal kamarády, kteří by si s ním chtěli povídat o počítačích a vynálezech, a přestože měl vždy fyziku rád, v okamžiku, kdy se musel začít přizpůsobovat tempu studia svých spolužáků, jeho zájem o tento obor značně ochladl.....

Modelový příběh, který bychom mohli sledovat téměř v každé třídě základních a středních škol. Nepozorné a neuspokojené nadané děti, které se necítí dobře ani ve škole během vyučování, ani v kolektivu svých spolužáků, protože by se chtěly věnovat svému oblíbenému předmětu. Nenacházejí však ve svém okolí dostatečnou podporu a pochopení.

Kdy se nadání projevuje

Nadání může být podle psycholožky Evy Vondrákové u každého dítěte velice individuální. Některé děti mohou být nadané všestranně a jejich nadání se může týkat několika oblastí

lidské činnosti zároveň. „Dítě může mít například mimořádné intelektuální, umělecké, tvůrčí, pohybové nebo sociální dovednosti,“ uvádí. „Jeho nadání se ale může týkat také pouze jedné nebo dvou oblastí a v ostatních může být průměrné až podprůměrné.“.....

Silné osobnosti

Většina nadaných a talentovaných jedinců jsou totiž velmi silné osobnosti, což může být přednost, ale i nevýhoda. Převažuje u nich výrazná motivace, zvědavost a cílevědomost v oboru, který je zajímá

Potíže s vrstevníky

Nadané děti se nedostávají pouze do konfliktů s autoritou, ale i se svými vrstevníky. Obvykle totiž chápou širší souvislosti a o problémech, které je obklopují, uvažují odlišným způsobem než jejich vrstevníci.....

Jak vzdělávat nadané

Pro rozvoj nadání dětí je klíčová jejich výchova v rodině. Podle zahraničních výzkumů dokáží rodiče, kteří se svým dětem věnují, odhadnout jejich schopnosti až v 90 % případů správně. „U učitelů je toto procento mnohem menší a výrazně se zvyšuje se stoupající informovaností o projevech a potřebách nadaných dětí,“.....

<http://rodina.cz>

Ve všech ekonomicky vyspělých zemích světa existují nějaké formy péče o nadané, které jsou i legislativně zakotveny a finančně zabezpečeny. Jsou k dispozici víceúčelová centra nebo alespoň poradny, specializované na nadanou populaci. Učitelé mají možnost vzdělávat se pro práci s nadanými žáky, rodiče a děti se mohou se svými problémy obrátit na odborníky.

Společnost pro talent a nadání

V ČR se systém péče o nadané připravuje. Společnost pro talent a nadání je pobočkou mez

Zájem o nadané

Proč se věnuje nadaným pozornost? Důvody jsou ekonomické i etické. Prof. Joan Freemanová, psycholožka zabývající se výzkumem nadání a zakladatelka společnosti ECHA, uvádí ve své knize Gifted Children Grown Up (London, 2001) dva hlavní důvody, proč pomáhat nadaným dětem realizovat jejich potenciál:

- individuální: Každá lidská bytost by měla mít možnost dosáhnout plného rozvoje své osobnosti.
- celospolečenský: Ačkoli se nadání týká jednotlivců, je také „národním bohatstvím“ a budoucnost každé společnosti závisí na rozvoji potenciálu její mladé generace. Žádná společnost si nemůže dovolit jej promarnit.

Nadání a jeho realizace

V současné době je jedním z preferovaných témat vztah nadání a jeho praktického uplatnění. Patří sem takzvaní underachievers, tedy nadání, jejichž výkon nedosahuje kvality odpovídající potenciálu, kterým disponují. Předmětem výzkumu jsou také osobnosti „expertů“, tedy těch, kteří své nadání realizovali v plné míře.....

Znaky nadaných

V „Educating the Very Able“ Joan Freemanová uvádí, čím se vyznačují velmi nadaní žáci. Mnohé tyto projevy můžeme pozorovat už u předškolních dětí.

1. Paměť a znalosti – vynikající paměť a používání informací.
2. Sebeřízení – sami vědí nejlépe, jak se učit a jsou schopni si sami své učení kontrolovat.
3. Rychlost myšlení – mohou strávit více času plánováním, ale potom se rychleji rozhodují.
4. Zpracování problémů – doplní si informace, zjistí, co je a co není důležité a rychleji se doberou k podstatě věci.
5. Pružnost – i když je jejich myšlení obvykle systematictější než myšlení ostatních dětí, jsou schopni si uvědomovat a přijmout i jiný možný způsob učení a řešení problémů.
6. Dávají přednost složitosti – mají tendenci dělat hry a úkoly složitějšími, aby byly zajímavější.
7. Od raného věku mají mimořádnou schopnost záměrného a dlouhodobého soustředění.
8. Časná symbolická aktivita – velmi brzy se naučí mluvit, číst a psát.

Definice nadání

Prof. Joan Freemanová uvádí v jedné ze svých nejvýznamnějších publikací, nazvané Vzdělávání vysoce nadaných, současné mezinárodní výzkumy (Joan Freeman: Educating the Very Able, Ofsted 1998, Londýn), tuto definici nadání:

„Vysoce nadaní jsou zde definováni jako ti, kteří buď vykazují mimořádně vysokou úroveň své činnosti, ať už v celém spektru nebo v omezené oblasti, nebo ti, jejichž potenciál ještě nebyl pomocí testů ani experty rozpoznán.“

23.7.2002 PhDr. Eva Vondráková, Společnost pro talent a nadání ([Informatorium](#))

